

فعالیت ہا انسان شناسی و فرهنگ

فعالیت‌های انسان‌شناسی و فرهنگ

موسسه انسان‌شناسی و فرهنگ از سال ۱۳۸۴، فعالیت خود را ابتدا در قالب یک وبگاه آغاز کرد. هدف این موسسه گرد هم آوردن پژوهشگران، دانش‌گاہیان، روشنفکران، هنرمندان و دانشجویان از همه رشته‌های علوم انسانی و هنر برای مبادله اندیشه و شناخت بهتر و بیشتر فرهنگ‌های ایران و جهان است.

وبگاه انسان‌شناسی و فرهنگ با بیش از صد شاخه تخصصی، یک پایگاه گسترده اطلاعاتی است که در نمونه فارسی خود امروز به یکی از منابع اصلی در همه حوزه‌های فرهنگی تبدیل شده است، و نمونه‌های آن به سایر زبان‌ها در حال آماده‌سازی هستند. وبگاه، از بدو تاسیس خود در سال ۱۳۸۴ تا امروز بیش از ۱۸ میلیون بازدید از ۱۰۰ کشور جهان داشته است، و پربیننده‌ترین وبگاه مستقل در زمینه مطالعات بین‌رشته‌ای علوم انسانی است.

انتشارات دیداری و شنیداری

انتشارات دیداری و شنیداری، شامل ضبط و تهیه فیلم‌ها، کتاب و فایل‌های صوتی و پخش آنها با تشکیل کانال‌های تلگرام و اینستاگرام تخصصی می‌شود. انتشارات دیداری شنیداری انسان‌شناسی و فرهنگ از سال ۱۳۹۵ کار خود را آغاز کرد. تاکنون بیش از صد فیلم کوتاه ساخته شده است، و بیش از ده‌ها فایل صوتی آماده و بر روی کانال‌های تلگرام و اینستاگرام موسسه قرار گرفته‌اند.

شنبه‌های سینما و فرهنگ

شنبه‌های سینما و فرهنگ طی برگزاری سه دوره نشست و نمایش بیست فیلم به همراه تحلیل و گفتگو از مهر ۱۳۹۶ تا کنون تلاش کرده تا با نگاهی ژرف به فیلم‌ها از دریچه‌های مختلف نظری و با بهره‌گیری از دانش اندیشمندان و هنرمندان عرصه‌های مختلف، از سینما به عنوان ابزاری برای ارتقاء فرهنگ جامعه بهره برده و همزمان با آن، تجربه ناب تماشای جمعی و تحلیل فیلم را نیز برای مخاطبانش فراهم آورد. فصل جدید این نشست‌ها از سال جدید آغاز خواهد شد.

یکشنبه‌های انسان‌شناسی فرهنگ

یکشنبه‌های انسان‌شناسی فرهنگ از سال ۱۳۹۲، آغاز شدند و در حال حاضر ششمین دوره خود را طی می‌کنند. این جلسات شامل سخنرانی‌ها و نمایش فیلم‌های مستند هفتگی هستند که به صورت منظم هر سال از مهر تا خرداد سال بعد تشکیل می‌شوند. تا کنون ۱۶۲ جلسه با بیش از ۲۵۰ سخنرانی و فیلم مستند در این برنامه‌ها انجام شده است. (برای مشاهده فهرست نشست‌های سال ۹۷ بخش گزارش یکشنبه‌های انسان‌شناسی و فرهنگ ویژه‌نامه را ملاحظه کنید.)

سخنرانی‌ها، کارگاه‌ها و همایش‌های

انسان‌شناسی و فرهنگ

انسان‌شناسی و فرهنگ تاکنون بیش از ۲۵۰ جلسه سخنرانی، کارگاه، میزگرد، و همایش مشترک به صورت مستقل یا با همکاری انجمن‌های غیردولتی یا سازمان‌های دولتی برگزار کرده است.

انسان‌شناسی و فرهنگ در سال ۹۷ کارگاه‌های نظری را با موضوعاتی مثل نظریه‌های بدن، سیاه‌بودگی و فمینیسم، کارگاه انسان‌شناسی شهری و کارگاه مناطق آزاد و مشارکت جوامع محلی را برگزار کرده است که از استقبال بسیار خوب مخاطبان برخوردار بوده است.

بخش داده‌نگاری (اینفوگرافی)، نقشه‌نگاری

و انیمیشن‌های فرهنگی

تهیه نقشه‌های فرهنگی، گاه‌شمارهای تصویری و انیمیشن برای ارائه نتایج پژوهش‌ها و برنامه‌های فرهنگی ارائه شده در وبگاه یا سایر منابع فعالیت‌های بخش داده‌نگاری انسان‌شناسی و فرهنگ را تشکیل می‌دهند. این بخش از سال ۱۳۹۵ راه‌اندازی شده است، و تا کنون بیش از ده‌ها مورد داده‌نگاره‌ها (اینفوگراف‌های) گوناگون برای نتایج فعالیت‌ها و پژوهش‌های انسان‌شناسی و فرهنگ و سایر پروژه‌های فرهنگی اعضا و همکاران ارائه کرده است. گاه‌شمارهای تصویری و تهیه آلبوم‌های تصویری، پاورپوینت‌های پژوهشی و همچنین انیمیشن‌های فرهنگی (درباره شخصیت‌ها و اندیشه‌های فرهنگی) در قالب دوبلاژ نمونه‌های غیرایرانی و تهیه نمونه‌های مشابه ایرانی با اندیشمندان فرهنگ خود، از برنامه‌های دیگر این بخش است.

انتشارات انسان‌شناسی و فرهنگ

یکی از اهداف موسسه انسان‌شناسی و فرهنگ از بدو تاسیس کمک به تالیف و برگردان کتاب‌ها و مقاله‌های مفید در زمینه ساخت فرهنگ ایرانی و فرهنگ‌های جهان با تاکید بر رویکرد بین‌رشته‌ای بوده و هست. این امر سبب شد که در طول بیش از ده سال، صدها هزار صفحه مطلب در قالب متون الکترونیک منتشر شوند که از چند سال پیش انتشار آنها در قالب همکاری با چندین ناشر خصوصی و دولتی آغاز شدند. اما با توجه به گستره کار و افزایش همکاران موسسه، انتشارات انسان‌شناسی با اخذ مجوز از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی کار خود را آغاز کرده و در اولین تجربه رسمی خود کتاب‌های ذیل را در دست انتشار دارد. این کتاب‌ها در کنار ده‌ها کتاب مشترکی که همچون گذشته به صورت مشترک با ناشران خصوصی و دولتی منتشر می‌کنیم، در دست انتشار هستند.

بخش انتشارات انسان‌شناسی و فرهنگ در سال ۱۳۹۷ نیز سال پرباری را پشت سر گذاشته است. از جمله فعالیت‌های متنوع این بخش می‌توان به تعداد بالای کتاب‌های

- جستارهایی در باب جامعه‌شناسی دین، برگردان مه‌ری طیبی‌نیا و دیگران؛
- از خشمی که داریم: مقدمه بر مطالعه خشم، مه‌رداد عربستانی و دیگران؛
- انسان‌شناسی علم، برگردان جبار رحمانی و مه‌سا شیخان)

منتشر شده، در دست چاپ و در دست برگردان و تالیف توسط اعضای شورای مرکزی و همکاران اصلی موسسه انسان‌شناسی و فرهنگ اشاره کرد. کتاب‌های مذکور طیف وسیعی از موضوعات مرتبط با انسان‌شناسی از جمله انسان‌شناسی شهر، سواد، فرهنگ دانشگاهی، مرگ، و... را در دو شکل تالیف و برگردان در بر گرفته‌اند. از طرفی انتشار سی جلد کتاب تحت پروژه تاریخ فرهنگی معاصر که هر کدام به یک شخصیت فرهنگی و فعال این حوزه مرتبط است نیز در سال ۹۷ همچنان دنبال شده است، و انسان‌شناسی و فرهنگ موفق شده با همکاری پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات، مقدمات انتشار این مجموعه را فراهم کند.

کانال‌های تلگرامی

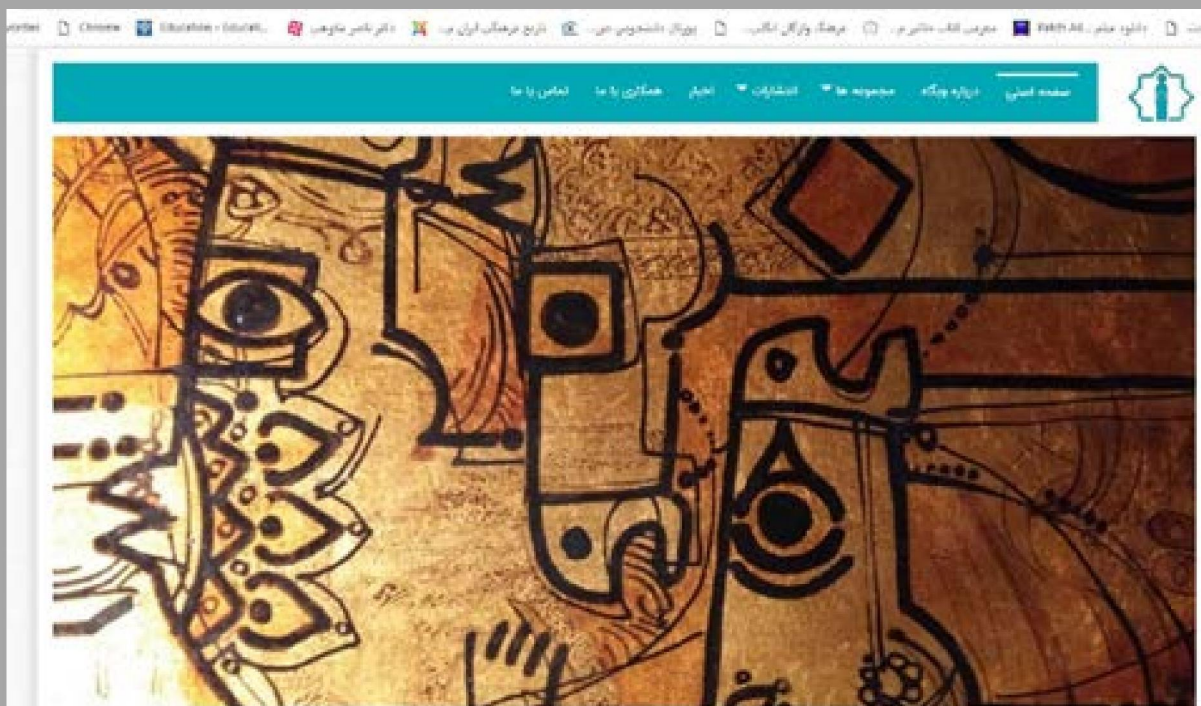
موسسه انسان‌شناسی و فرهنگ در راستای محورهای اصلی فعالیت‌های خود یعنی ایجاد زمینه‌ای برای کار فرهنگی و علمی سالم در همه رده‌ها و برای همه افراد علاقمند، برنامه گسترش کانال‌های تلگرامی خود را برای ایجاد امکان سریع‌تر و ساده‌تر دسترسی علاقمندان به حوزه‌های مختلف از سال ۹۵ آغاز نمود. کانال تلگرام انسان‌شناسی و فرهنگ در حال حاضر نزدیک به ۵۰۰۰ عضو و کانال اینستاگرام بیش از ۱۰۰۰۰ عضو دارند. در حال حاضر، انسان‌شناسی و فرهنگ بیش از سی کانال تلگرامی با بیش از ۱۰۰۰۰ هزار عضو دارد.

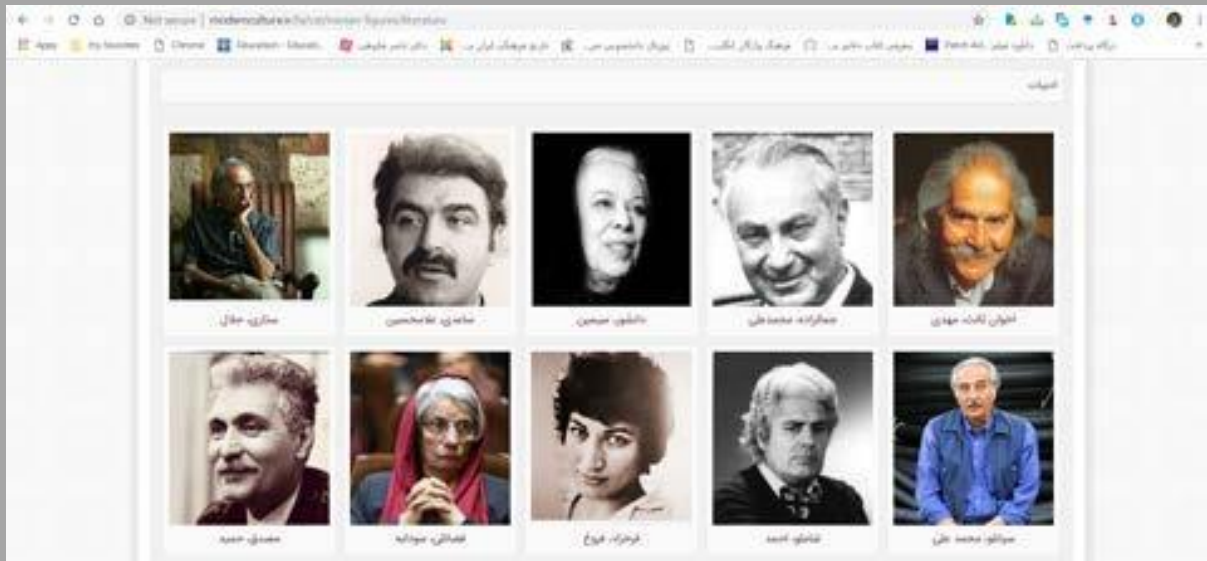
فهرست کتاب‌های انسان‌شناسی و فرهنگ در سال ۹۷

- همچنین عناوین کتاب‌های در دست انتشار عبارتند از:
- همراه با یاد، ناصر فکوهی؛
 - سیاست و ماجراهای من در ایران، آندره وامبری برگردان خسرو سینیایی؛
 - انسان‌شناسی آموزش عالی، برگردان جبار رحمانی و مه‌سا شیخان؛
 - مقدمه‌ای بر انسان‌شناسی؛ گروهی از نویسندگان دایره المعارف بریتانیکا، برگردان زهره دودانگه؛
 - زنانی که مرد می‌شوند (باکره‌های قسم‌خورده)، آنتونیا یونگ، برگردان محمد مهدی فتوره‌چی و منیژه مقصدی؛
 - مری داگلاس، زهره انواری؛
 - تن بارگی در عهده صفویه- زهره روحی؛

گزارش وبگاه تاریخ فرهنگی ایران مدرن

قرن بیستم که برای ما در دوره‌ای تقریباً صدساله از مشروطه تا امروز انطباق داشته است، ایران مدرن را با تمام ویژگی‌ها و فراز و فرودهای فرهنگی‌اش می‌سازد. شروع دولت ملی، شکل گرفتن نهادهای اقتصادی، سیاسی، اجتماعی، آموزشی، فرهنگی، ورود فناوری‌های مدرن، و به راه افتادن اندیشه‌ها و جریان‌های فکری گوناگون عمدتاً به این دوره باز می‌گردند؛ در همین دوره است که شاهد تبدیل پهنه‌ای تقریباً کاملاً روستایی و عشایری به

پدید آورنده، اثر و کلید واژگان به راحتی با مطالب دیگری با همان کلید واژه مرتبط شده و به این ترتیب در بیش از یک مدخل نمایش داده می‌شود. همچنین، جستجوی مطالب از طریق جستجوی کلمات کلیدی هر مطلب، ویدئو، صدا (پادکست) و گالری عکس‌ها به راحتی امکان‌پذیر است. برای مثال، ما در بخش شخصیت‌ها (هنرهای نمایشی) مدخل بهروز غریب‌پور را داریم، و در بخش آثار مدخلی با عنوان اپرای عروسکی که مطالب مرتبط درباره بهروز غریب‌پور و اپرای عروسکی در هر دو مجموعه منتشر می‌شوند. این مطالب همچنین پس از بارگزاری مجموعه عکس‌های عروسک‌های نمایشی بهروز غریب‌پور، با همین کلید واژگان به مطالب منتشر شده در دو مدخل غریب‌پور و اپرای عروسکی متصل خواهند شد. همانطور که می‌دانیم بروز یک رویداد، شکل‌گیری شخصیت‌های هنری و فرهنگی و هر کنش فرهنگی دیگر، زاینده بستری است که در آن عوامل مختلف سیاسی، اجتماعی و فرهنگی و قومی در صورت‌های خاص اجتماعی با یکدیگر تعامل و کنش دارند، سایت تاریخ فرهنگی ایران مدرن این نکته را به خوبی مد نظر قرار داده و در تلاش است تا با ایجاد فرامتن‌ها (متانکست‌ها) در مرحله بعدی، علاوه بر بازنمایی، امکان بررسی چندجانبه را برای موضوعات فراهم نماید.

در بخش محتوای وبگاه و در ابتدای راه، تمرکز ما بر روی انبوه مطالبی که با موضوعات مختلف در وبگاه آرشیو انسان‌شناسی و فرهنگ و همچنین در سایت جدید انسان‌شناسی بارگزاری شده و یا می‌شوند، بود. تلاش برای ایجاد مداخل جدید و جمع‌آوری مطالب از سایت‌های انسان‌شناسی آغاز شد و به تدریج این مطالب روی وبگاه تاریخ فرهنگی ایران مدرن در مجموعه‌های مختلف شخصیت‌ها (ادبیات، سینما، هنرهای آوانگارد، هنرهای نمایشی، معماری)، هنرهای نمایشی، معماری و شهرسازی؛ و یا نهادهای فرهنگی (ماهنامه رودکی، مجله سخن، مجله فرهنگ و زندگی، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان)،

یک کشور تقریباً تماماً شهری هستیم. در همین راستا، انسان‌شناسی و فرهنگ پروژه بزرگ و پیوسته‌ای را تعریف کرده است که شامل مطالعه‌ای گسترده بر شکل‌گیری فرآیندهای فرهنگی در این دوران صد ساله و تداوم آن به سوی آینده، از خلال همه رسانه‌ها (متون شفاهی و مکتوب، عکس، فیلم، نقشه و...) است. این پروژه ابعاد بسیار وسیعی دارد و عمدتاً فرهنگ مدرن ایران را از ۱۱ ورودی یا مدخل اساسی بررسی می‌کند که عبارتند از: شخصیت‌ها، نهادها، فرآیندها، رویدادها، آثار، مکان، زمان، اشیاء، مفاهیم، اسناد و سایر. شیوه ارائه مطالب در هر یک از یازده مجموعه بالا در قالب مدخل‌های مختلف صورت می‌گیرد. برای مثال، زیرمجموعه ادبیات در مجموعه شخصیت‌ها، حاوی مدخل‌های مختلفی چون سیمین دانشور، مهدی اخوان ثالث، غلامحسین ساعدی، احمد شاملو، فروغ فرخ‌زاد و ... است. زیرمجموعه هنرهای نمایشی در مجموعه شخصیت‌ها مداخلی چون بهرام بیضایی، اکبر رادی، بهروز غریب‌پور را در خود جای داده است و همین‌طور سایر زیر مجموعه‌ها و مجموعه‌های سایت مداخلی مرتبط با خود را بازنمایی خواهند کرد.

سایت رسمی پروژه تاریخ فرهنگی ایران مدرن، از آذر ۱۳۹۶ به طور غیررسمی مراحل آماده‌سازی خود را طی و از تاریخ ۱۳ اسفند که در دوازدهمین مراسم سالگرد تاسیس انسان‌شناسی و فرهنگ رونمایی شد، فعالیت خود را رسماً آغاز کرد. از آن تاریخ تا کنون، پروژه وبگاه تاریخ فرهنگی به لحاظ فنی، محتوایی و مشارکت نهادی تحولات بسیاری را پشت سر گذاشته است.

وبگاه تاریخ فرهنگی تا کنون به لحاظ فنی، دسته‌بندی مطالب و شیوه نمایش مجموعه‌ها، و نیز ارتباطات داخلی و فرامتن (متانکست)‌های مختلف در بخش‌های مختلف وبگاه تغییرات بسیار زیادی را تجربه کرده و به روزرسانی شده است. ارتباطات داخلی مطالب در مدخل با یکدیگر و با سایر مداخل و مجموعه‌های مرتبط به شیوه‌ای ساماندهی شده‌اند که یک مطلب بواسطه نوع مجموعه،

رویدادهای سیاسی (جنبش مشروطه، نهضت جنگل، جنگ ایران و عراق، انقلاب اسلامی)؛ مفاهیم اجتماعی (تجدد، روشنفکری، زبان مادری)، مفاهیم سیاسی (هویت ملی)، مفاهیم دینی و اعتقادی (نذر و نذری، شهادت)، مکان‌ها شامل فضاها و محله‌های شهری و فضاها و محله‌های روستایی و عشایری (ترکمن، بختیاری؛ تهران، یزد) و ... درج شده‌اند. صفحه گالری عکس، فیلم و صدا هم خود حاوی مجموعه‌های مطالب مختلف و ارزشمندی درباره تاریخ، فرهنگ، هنر را در خود جای داده‌اند و از طریق کلیدواژه‌ها به مطالب متن‌ی مجموعه‌ها متصل هستند.

کار نمونه‌خوانی و بارگزاری مطالب با تلاش شبانه‌روزی و خستگی‌ناپذیر گروهی از داوطلبان آغاز شده و تا کنون ادامه داشته است. با این حال، هنوز کار بر روی انبوهی از مطالب پرونده‌های موضوعی منتشر شده در وبگاه انسان‌شناسی و فرهنگ و تلاش برای تعریف مفهومی مداخل جدید و جستجو برای مطالب آن‌ها همچنان ادامه دارد. علاوه بر آن، بسیاری از مجموعه‌ها و زیرمجموعه‌ها خالی از مطلب بوده و کار داوطلبانه گسترده‌ای را می‌طلبد و امیدواریم که افراد جدیدی با تخصص‌های مختلف به ما بپیوندند.

در بخش مشارکت‌های نهادی، با مجلات فرهنگی هنری مختلف مثل آزما و نسیم بیداری جهت مشارکت در پروژه رایزنی شده و امیدواریم که بتوانیم همکاری خود را با مجله‌ها و نهادهای فرهنگی هنری بیشتری شکل بدهیم.

امید داریم وبگاه تاریخ فرهنگی ایران مدرن به دایره‌المعارف تاریخ فرهنگی ایران مدرن در تمامی شاخه‌ها و زمینه‌ها تبدیل شده و امکان جستجو و مطالعه را برای همه علاقه‌مندان و کاربران ایجاد کند.

همچنین باید به این نکته اشاره کنیم که پروژه وبگاه بخشی از پروژه بزرگتر است که در قالب‌های دیگر نیز در حال انجام است؛ مثل مصاحبه با هنرمندان تأثیرگذار و انتشار کتاب‌های سی‌گانه درباره شخصیت‌های فرهنگی کشور که ادامه خواهند داشت. ادامه این کار البته نیاز به بودجه‌های بیشتری دارد که امیدواریم علاقمندان بتوانند در تامین آنها به ما یاری رسانند.

در پایان از اعضای تیم فنی جناب آقایان محمد حلوائی، محمدرضا مرادی و سرکار خانم زینب میرشکار به دلیل حمایت‌ها و کار فنی تشکر کنیم. همچنین از اعضای تیم محتوایی تاریخ فرهنگی ایران مدرن سرکار خانم‌ها ملیحه درگاهی، سارا عشقی، راحله خاکباز که با تلاش خستگی‌ناپذیر خود از ابتدای راه با ما بوده‌اند؛ و فاطمه ججاری‌زاده، سراهی صنعتی، اعظم علیخانی، رها فرشاد و سایر دوستانی که در ادامه به ما پیوسته‌اند کمال تشکر را داریم و امیدواریم که در این مسیر در کنار ما بمانند. همچنین که امیدواریم در آینده‌ای نزدیک تعداد همکاران ما در حوزه‌های مختلف مورد مطالعه وبگاه تاریخ فرهنگی افزایش پیدا کند.

آدرس وبگاه: www.modernculture.ir

در پایان مجموعه‌های یازده‌گانه تاریخ فرهنگی ایران مدرن به اختصار معرفی می‌شوند:

۱. **شخصیت‌های فرهنگی:** منظور از شخصیت‌ها افرادی هستند که از دوره مشروطه تا کنون، در حوزه‌های مختلف علوم، فرهنگ، و هنر با خلق آثار، جریان‌ها، و یا تشکیل نهادهایی خاص در فرهنگ؛ تاثیر مشخصی بر فرهنگ ایران به طور کل داشته‌اند. مجموعه‌های زیر ذیل مدخل شخصیت‌ها قرار گرفته‌اند:

ادبیات: تمامی نویسندگان و یا مترجمان ادبی که جریان نویی را در ادبیات به راه انداختند، از محمد علی جمالزاده با خلق سبک داستان کوتاه مدرن، تا نیمیا یوشیچ پدر شعر نو، شاملو و ... را در بر می‌گیرد. در این میان، مترجمان صاحب سبک و توانایی هم بودند که سهم بسزایی در معرفی ادبیات غرب به جامعه ایرانی ایفا کرده‌اند (سحابی، نجف دریابندری، عبدالله کوثری و بسیاری دیگر) و از این رهیافت جریانی را در ادبیات ایجاد کرده‌اند که همگی ذیل مدخل ادبیات قرار می‌گیرند.

هنرهای آوانگارد: در اینجا منظور هنرهای اجرایی و یا performing arts در معنای کنونی آن، یعنی هنرهای تلفیقی، برای هنرهای غیرتجسمی، تجربی، نمایشی، Installation، و یا happening مد نظر است، برای مثال، نمایش‌های صدرالدین زاهد نمونه‌ای از هنر آوانگارد تلقی می‌شود.

هنرهای نمایشی: نمایشنامه‌نویسان و با بازیگران مشهوری که با نمایشنامه، اجرای تئاتر و یا بازی درخشان خود در این حوزه تاثیرگذار بوده‌اند، ذیل این مجموعه معرفی خواهند شد. تا قبل از دوران مدرن، می‌توان گفت که تعزیه تنها شکل رایج نمایش در ایران بوده است. در طی فرآیند مدرن‌سازی و آشنایی با اندیشه غرب و متاثر از آن، تئاتر و یا هنرهای نمایشی به سبک و الگوی غربی آن کم‌کم شکل گرفتند. بدیهی است که خاستگاه و ریشه‌های فرهنگی، اجتماعی و اولین تجربیات آن نیز در ذیل زیرمجموعه فرآیندهای فرهنگی مورد بررسی قرار خواهند گرفت.

سینما: از زمان ورود اولین دستگاه دوربین فیلمبرداری «سینماتوگراف» در زمان مظفرالدین شاه، و تولید اولین فیلم سینمایی بلند «دختر لر» تا کنون، سینمای ایران مسیر پر فراز و نشیب و طولانی را تا به امروز پشت سر گذاشته است. در این میان، تهیه‌کنندگان، کارگردانان، فیلم‌نامه‌نویسان و مورخان مختلفی بودند که در هر دوره تاثیر شگرفی بر سینمای ایران داشته‌اند. بدیهی است، با اینکه در صحبت از سینما بیشتر کارگردانان و جریان‌های فکری که ایجاد کرده‌اند مد نظر است، اما دیگر شخصیت‌های تاثیرگذار در سایر حوزه‌های سینما مثل، دوبلاژ، تدوین و سایر بخش‌های فنی فیلم هم ذیل این مجموعه مورد بررسی قرار می‌گیرند.

مرتبط در سینما و رادیو و تلویزیون بارگزاری خواهند شد.

رسانه‌های دیجیتال: رسانه‌هایی که تبادل یا انتشار محتوا در آنها، تنها به کمک ابزارهای مجهز به پردازشگر دیجیتال میسر باشد. شامل رسانه‌های برخط مبتنی بر شبکه (نظیر شبکه جهانی اینترنت)، سرویس‌های مخابراتی از قبیل MMS و SMS و سایر اشکال شبکه‌های تبادل داده مانند بلوتوث و همچنین رسانه‌های مبتنی بر حامل‌های فیزیکی دیجیتال از قبیل بسته‌های نرم افزاری رسانه‌ای، بازی‌های رایانه‌ای و مانند آنها.

معماری و شهرسازی: با اینکه در مورد آغاز معماری معاصر ایران، هنوز هیچ اتفاق نظری وجود ندارد. بعضی شروع دوره پهلوی اول و اقدامات و اصلاحات تجددگرایانه او و برخی دیگر تاریخ انقلاب مشروطه را به عنوان نقطه عطف تاریخ معماری معاصر می‌دانند. این زمانی است که در اثر تحولات سیاسی و اجتماعی جریان زندگی اجتماعی و اقتصادی ایران تغییر کرد، سیمای شهر ایران متحول شد و بناهای لازم برای زندگی جدید مانند ادارات، کارخانجات، بانک‌ها، ایستگاه‌های راه آهن، و همچنین واحدها و مجموعه‌های مسکونی جدید در شهرها به وجود آمدند (مریم حسین یزدی، ۱۳۹۳). هدف از این مدخل، معرفی پیشکسوتان و اساتیدی است که نقش بسزایی در تحول معماری و شهرسازی ایران داشته‌اند.

هنرهای تجسمی: هنرهای تجسمی که هنرهای بصری هم نامیده می‌شوند، در تعریفی گسترده تمامی صورت‌های هنری از قبیل سرامیک، نقاشی، رنگ و روغن، چاپ، مجسمه‌سازی، طراحی، هنرهای سنتی، عکاسی، فیلم‌سازی، هنرهای اجرایی، مفهومی و منسوجات را هم در برمی‌گیرد. در تعریفی دیگر، هنرهای تجسمی تمامی رشته‌های هنری بجز نمایش، تئاتر، موسیقی، و اپرا را در بر می‌گیرد. با توجه به این موضوع که مرز مشخصی میان تعاریف دقیق هنرهای تجسمی وجود ندارد، و تمامی شاخه‌های هنری در تمامی رشته‌ها به نوعی هنر تجسمی قلمداد می‌شوند، ذکر چند نکته الزامی به نظر می‌رسد:

هنرهای سنتی و دستی در تقسیم‌بندی حاضر در ذیل هنرهای تجسمی طبقه‌بندی نشده‌اند، چرا که منظور از هنرهای تجسمی، بنا به تغییر مفهوم هنر در خلال جنبش هنر و هنردستی در بریتانیا در قرن بیستم، شاخه‌هایی مثل (مجسمه‌سازی، نقاشی، طراحی، خطاطی، عکاسی است...) که ذیل هنرهای زیبا (fine arts) طبقه‌بندی می‌شوند و نه (art craft) یا هنرهای دستی. طبق این تعریف، تمامی صورت‌های مد و طراحی لباس، طراحی پارچه و منسوجات و رشته‌های مرتبط با آنان هنرهای تجسمی نامیده می‌شوند. همچنین، فیلم‌سازی هم در این تقسیم‌بندی بیشتر در زیرمجموعه سینما قرار گرفته است.

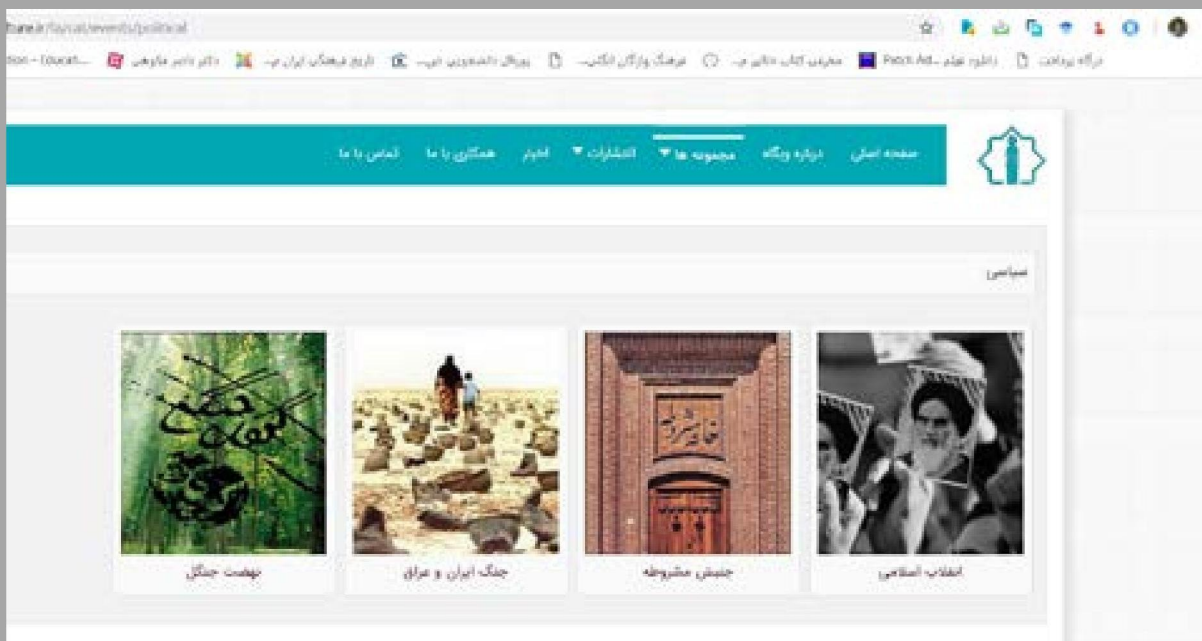
فلسفه: در حوزه فلسفه، منظور تمام اندیشمندان و

دانشگاه: دانشگاه به عنوان شاید مهمترین و عالی‌ترین نهاد آموزشی-فرهنگی مدرن، از دوره مشروطیت با تاسیس دارالفنون شکل گرفته است. در بخش نهادهای آموزشی و فرهنگی سایر نهادها به تفصیل مورد بررسی قرار خواهند گرفت. اما منظور از دانشگاه، تعریف امروزی و شکل رایج آن است که خود به چهار مدخل علوم انسانی و اجتماعی، علوم پایه و فنی مهندسی، علوم پزشکی و هنرهای زیبا تقسیم می‌شود و معرف چهره‌های شاخص هر یک از این مداخل هستند. این تقسیم‌بندی با توجه به تقسیم‌بندی متداول علوم دانشگاهی انجام شده است. بدیهی است که جریان‌سازی‌های کلان فرهنگی توسط دانشگاه‌ها در مدخل‌های دیگری چون فرآیندها، و نهادهای فرهنگی مورد بررسی قرار خواهند گرفت.

موسیقی: با اینکه تقسیم‌بندی موسیقی رده‌بندی‌های مختلف و متنوعی دارد، در تاریخ فرهنگی تنها چهار دسته اصلی موسیقی اقوام، موسیقی دستگاهی، موسیقی کلاسیک و موسیقی پاپ اکتفا شده است. بدیهی است با پیشرفت پروژه امکان تغییر و یا اضافه شدن دسته‌های جدید وجود دارد.

هنرهای دستی و سنتی: با این که در برخی تقسیم بندی‌های هنری، هنرهای دستی در زمره هنرهای تجسمی طبقه‌بندی می‌شوند، اما طبقه‌بندی حاضر تاریخ فرهنگی مدرن بیشتر با مفهوم و رویکرد «هنرهای زیبا»، هنرهای دستی و سنتی را از هنرهای تجسمی جدا و به عنوان مجموعه‌ای مستقل در نظر گرفته است. با توجه به تنوع غنی قومی و فرهنگی ایران، تمامی هنرهای دستی ایرانی از جمله سوزن‌دوزی، میناکاری، منبت‌کاری، در میان اقوام مختلف از پیشینه‌های بسیار طولانی برخوردار است. از آنجا که این حوزه در مطالعات فرهنگی شاید به فراخور قومی نه تنها کمتر مورد توجه بوده، بلکه رو به زوال است؛ شناسایی و معرفی افرادی که در این حوزه فعالیت کرده و این هنرهای دستی و سنتی را زنده نگه داشته‌اند، از جمله اهداف مهم تاریخ فرهنگی است. همین‌طور، تحول نگاه به هنرهای دستی و سنتی، از تولید محصولات مختلف با هدف کاربردهای روزانه، و سیر آن به سمت کاربردهای تزئینی هم موضوعی است که بنا به پیشرفت پروژه بدان پرداخته خواهد شد.

تلویزیون: سازمان رادیو و تلویزیون، به عنوان اولین رسانه‌های ارتباط جمعی که با فاصله‌ای کوتاه در دهه ۳۰ شمسی تاسیس شدند، خود با تولید برنامه‌های مختلف، از قبیل فیلم داستانی، فیلم مستند، سریال و برنامه‌های موسیقی بستر تحولات فرهنگی بسیار عمیقی در جامعه بوده‌اند. بدین ترتیب، این مجموعه به بررسی و معرفی تاریخ رادیو و تلویزیون از منظر شخصیت‌های تاثیرگذار این رسانه‌ها می‌پردازد. بدیهی است، که احتمالاً در بررسی‌های پیش رو، بسیاری از مدخل‌های این مجموعه با مدخل‌های «شخصیت‌های تاثیرگذار سینما» هم‌پوشانی داشته باشند که در هر یک از این مداخل مرتبط این مهم توضیح داده خواهد شد. علاوه بر آن، به فراخور مطالب، هر مطلب در دو مجموعه

هوشنگ گلشیری، از آثار مجسمه‌سازی ابوالحسن صدیقی تا ایده‌های نوین فلسفی و یا پایه‌های آن را ایجاد کرده‌اند.

۴. فرآیندها: همه جریان‌های ادبی، هنری و فرهنگی که در دوره‌ای کمابیش کوتاه یا بلند بر شکل‌گیری فرهنگی ایران مدرن موثر بوده‌اند، از حرکات شعر و سینمای نو در دهه ۱۳۴۰ تا ادبیات و سینمای دفاع مقدس در دهه‌های (۱۳۷۰ تا ۱۳۹۰)، ذیل مجموعه فرآیندها طبقه‌بندی خواهند شد.

۵. رویدادها: رویدادهای فرهنگی-اجتماعی (همه حوادث و رخداد‌های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی یا فرهنگی که در زمان و لحظه تاریخی خاصی تاثیر مشخصی بر فرهنگ ایران مدرن داشته‌اند، از انقلاب مشروطه تا انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی، از کودتای ۲۸ مرداد تا شب‌های شاعران در انستیتو گوته تهران همگی ذیل این مجموعه قرار می‌گیرند.

۶. زمان: مجموعه زمان، دربرگیرنده روزهای تقویمی و تاریخی، دهه‌ها، و سال‌ها است. چنانکه می‌دانیم، از دوران مشروطیت تا کنون، ایران بواسطه موقعیت جغرافیایی‌اش در منطقه دائماً در معرض حوادث مختلف سیاسی، جنگ‌ها، کودتاها، جنگ ایران و عراق، جنگ جهانی دوم، و خیلی بیشتر از آن قطعی‌ها و بیماری‌های واگیردار و رویدادهای مختلف تاریخی بوده است، با اینکه تمامی این مضامین مذکور در ظاهر به مجموعه رویدادها مرتبط هستند؛ روزها، دهه‌ها، و سالهای خاصی هستند که از اهمیت بسزایی در تاریخ فرهنگی مدرن ایران برخوردارند. بنابراین، ممکن است بسیاری از مداخل و مطالب مرتبط با این دو مجموعه هم در زیر مجموعه «رویدادها» و هم در

۲. نهادها: از دوره مشروطیت تا دوران مدرن ایران، نهادهای مختلف نقش بسزایی در جهت‌گیری‌های مدرن در حوزه‌های مختلف داشته‌اند. انواعی از نهادهای شهری، بلدی، شهرداری، تا نهادهای آموزشی و فرهنگی و نهادهای حقوقی، مالی، درمانی، و تشکل‌های مختلف اجتماعی، سیاسی و فرهنگی که تا پیش از آن در ایران متداول نبوده‌اند، نقش بسزایی در ایجاد، تولید، و بازتولید فرهنگ در تمامی حوزه‌های فرهنگی اجتماعی به سبکی مدرن داشته‌اند. بنابراین، منظور از نهادها در پروژه حاضر، همه نهادهایی است که مستقیم یا غیر مستقیم بر شکل‌گیری فرهنگ مدرن در ایران موثر بوده‌اند از ساخته‌شدن دانشگاه تهران تا موزه هنرهای معاصر، از شکل‌گیری دارالفنون تا برپایی جشنواره فجر، انتشار انواع مجلات و گاهنامه‌ها، گالری‌ها و ... منظور از نهاد در اینجا نه موسسه و کالبد بیرونی آن، که ماهیت تشکل‌ها در ایجاد و جریان‌سازی گفتمان‌های مهم فرهنگی است.

ذکر این نکته الزامی به نظر می‌رسد که با وجود اینکه دانشگاه نیز خود یک نهاد آموزشی به شمار می‌رود، به دلیل تاثیرگذاری متفاوتی که در جریان علم در شاخه‌های گوناگون دارد، و این جریان‌سازی بسیار فراگیر و گسترده است، در پروژه حاضر، و با تبعیت از مفهوم جهانی دانشگاه، مدخلی جداگانه دارد.

۳. آثار: تمام آثار ادبی، هنری، اجتماعی موثر بر تاریخ مدرن ایران از «چرند و پزند» علی اکبر دهخدا و روزنامه سوراسرافیل تا ترجمه‌های محمد قاضی و داستان‌های

گزارش مالی موسسه انسان‌شناسی و فرهنگ منتهی به ۱۳۹۷/۱۲/۱۹

مانده ابتدای دوره کانون انسان‌شناسی و فرهنگ در تاریخ ۱۳۹۷/۰۱/۰۱ مبلغ ۲۵,۷۵۰,۰۰۰ ریال بوده و درآمدهای کانون طی سال ۱۳۹۷ که در دو بخش زیر قابل گزارش است به آن افزوده می‌شود:

۱- در آمد از محل کمک‌های مردمی: که درآمد موسسه انسان‌شناسی و فرهنگ از ابتدای سال ۱۳۹۷ تا تاریخ تنظیم گزارش از این محل مبلغ ۱۸,۸۲۰,۰۰۰ ریال است.

۲- در آمد از محل پروژه‌های دریافتی اعضای شورای مرکزی: درآمد موسسه انسان‌شناسی و فرهنگ از ابتدای سال ۱۳۹۷ تا تاریخ تنظیم گزارش از این محل ۱۱,۲۸۰,۰۰۰ ریال است.

در آمد کل موسسه انسان‌شناسی و فرهنگ در سال ۱۳۹۷ تا تاریخ تنظیم گزارش ۵۵,۸۵۰,۰۰۰ ریال است.

هزینه‌های موسسه انسان‌شناسی و فرهنگ در سال ۱۳۹۷ در چهار بخش قابل گزارش است:

۱- هزینه‌های پشتیبانی سایت: هزینه‌هایی که موسسه انسان‌شناسی و فرهنگ برای خدمات فنی و پشتیبانی سایت در سال ۱۳۹۷ تا تاریخ تنظیم گزارش پرداخت کرده ۴۷,۲۲۱,۰۰۰ ریال است، "از آنجایی که بخش اعظم فعالیت‌های موسسه در سایت انجام می‌شود بدیهی است که بیشترین مقدار هزینه را به خود اختصاص می‌دهد."

۲- هزینه‌های پذیرایی و تشریفات: پرداختی موسسه انسان‌شناسی و فرهنگ بابت هزینه‌های پذیرایی و تشریفات تا تاریخ تنظیم گزارش ۷,۰۹۰,۰۰۰ ریال است.

۳- کل هزینه‌های موسسه انسان‌شناسی و فرهنگ تا تاریخ تنظیم گزارش ۵۴,۳۱۱,۰۰۰ ریال است.

۴- به زبان ساده گردش مالی موسسه انسان‌شناسی و فرهنگ به شرح ذیل قابل بیان است:

موجودی نقد ابتدای سال ۱۳۹۷ = ۲۵,۷۵۰,۰۰۰ ریال
 اضافه می‌شود: درآمد طی سال ۱۳۹۷ = ۳۰,۱۰۰,۰۰۰ ریال
 جمع: ۵۵,۸۵۰,۰۰۰ ریال
 کسر می‌شود: هزینه‌های طی سال = ۵۴,۳۱۱,۰۰۰ ریال
 مانده پایان سال: ۱,۵۳۹,۰۰۰ ریال

مجموعه «زمان‌ها» به شیوه‌هایی متفاوت منتشر شوند.

۷. مکان: در مقوله‌های مرتبط با مکان، منظور تمامی مکان‌ها و فضاهای شهری و روستایی سرتاسر ایران است، که در روندهای تاریخ معاصر ایران نقش مهمی ایفا کرده‌اند و در روند گذار به مدرنیته دچار تحولات بسیاری شده‌اند. پهنه گسترده ایران همواره از تنوع فرهنگی قومی عشایری بسیار غنی‌ای برخوردار بوده و ایلات و عشایر بزرگی را (مثل شاهسون، بختیاری، ترکمن و ...) در خود جای داده است. ظهور مدرنیته در ایران بی‌شک این اقوام و پهنه‌های ایلیاتی و عشایری را هم دستخوش تغییر و تحول نموده است، و از این رو تاریخ فرهنگی مدرن ایران بدون در نظر گرفتن این جمعیت‌ها، و تحولات‌شان تا به امروز کامل نخواهد شد.

۸. اشیاء: بخش بزرگی از مدرنیته همچون دوره‌های تاریخی دیگر را می‌توان از خلال ابزارها و اشیاء و مادیت‌هایی که با آن به وجود می‌آیند یا وارد می‌شوند همچون عکاسی، دوربین فیلمبرداری، برق، وسایل شنیداری و رسانه‌ای همچون رادیو و مطبوعات و همچنین اشیائی که به تدریج خانه‌ها را پر می‌کنند مثل تابلوها، وسایل زینتی و غیره تعریف کرد. هر کدام از این اشیاء می‌تواند و باید یک تاریخ فرهنگی داشته باشد که ما در تدارک انجام آن هستیم.

۹. مفاهیم: از زمان تاریخ مشروطیت تا به امروز، یعنی در یک بازه زمانی حدوداً صدساله، که دوران مدرنیته ایران آغاز شد؛ به دلیل جریان‌های گسترده اعزام دانشجوی به خارج از کشور و آشنایی با مکاتب مختلف فکری غربی، مفاهیم بسیاری هم در حوزه فرهنگ عمومی وارد شدند. مفاهیمی چون آزادی، برابری، نابرابری، عدالت، جامعه، قشربندی اجتماعی، دانشگاه و دانش مدرن و غیره

۱۰. اسناد: این بخش شامل تمام اشکال اسنادی (عکس، نامه‌ها، کارت پستال‌ها، اسناد مالکیت...) و غیره می‌شود که به صورت عمومی یا خصوصی امروز در نزد مجموعه‌داران یا افراد معمولی هستند و هدف ما عکس‌برداری و قراردادن آنها در عرصه عمومی از طریق وارد کردن‌شان در شبکه اینترنتی است.

۱۱. سایر: هر سند و یا مفهومی که در جریان آماده‌سازی وبگاه در دسته‌بندی‌های فوق قرار نگیرد در بخش سایر جمع‌آوری خواهند شد تا بعد در خصوص تعلق‌شان به هر یک از مجموعه‌های ده‌گانه بالا تصمیم‌گیری شود.